

Dagplejere i Randers på ICDP kursus: Vi er blevet mere bevidste om, hvordan vi ser børnene.

I Randers Kommune har man valgt at sende alle kommunens 225 dagplejere på ICDP kursus. Kurset gennemføres over 18 måneder, og kursisterne opdeles i 15 hold. Gennem ICDP lærer man at styrke sin relationskompetence. Man bliver bevidst om, hvordan man ser på barnet, hvordan man tænker om barnet, og hvad man lægger ind i relationen.

Randers Kommune har søgt støtte gennem Den Kommunale Kompetencefond og har herigennem fået bevilget et tilskud til kurserne.

ICDP står for "International Child Development Programme", og er et evidensbaseret program udviklet til at sikre børns sunde psykiske udvikling.

ICDP har som grundtanke, at man bedst hjælper et menneske ved at gøre omsorgsnetværket stabilt og udviklingsstøttende. Der er fokus på samspillet mellem omsorgsperson og barn, og det grundlæggende formål er at reaktivere og bevidstgøre omsorgsgiverens medfødte ressourcer og evner til understøttende samspil.

ICDP er oprindeligt udviklet i forhold til arbejdet med børn, men Institut for Relationspsykologi har videreudviklet kurserne, så de også kan anvendes til professionelle, der arbejder med unge, voksne og ældre. ICDP-kurserne udbydes af Institut for Relationspsykologi, der gennemfører ICDP kurser i hele Danmark.

ICDP i dagplejen

Stærke dagtilbud – Alle børn skal med i fællesskabet. Sådan lyder udspillet fra Børne- og Socialministeriet, og netop dette fokus er også baggrunden for, hvorfor man i Randers Kommunes Dagpleje har valgt at uddanne samtlige dagplejere og dagplejepædagoger i ICDP. Dagplejeleder i Randers Kommune, Susanne Lyholm Andersen, forklarer, at valget faldt på netop ICDP, fordi dagplejerne herigennem kunne få udvidet deres bevidsthed og sensitivitet i samspillet med både børn, forældre og kolleger. Gennem ICDPs fokus på både teori og de praktiske erfaringer med selviagttagelse og analyser af samspillet med andre, udvikles en høj faglighed og en stærkere relationskompetence.

"Kvaliteten af børns nære relationer og samspil har en helt afgørende betydning for deres udvikling og trivsel, og derfor er netop relationsarbejdet så vigtigt at have fokus på. En

pointe i ICDP er at fremme omsorgsgiverens oplevelse af barnet som person og medmenneske, sådan at omsorgsgiveren kan bruge sin indlevelsesevne til at forstå barnets holdninger og handlinger 'indefra'," forklarer Susanne Lyholm Andersen.

Forventninger

Da vi møder et hold dagplejere til en snak om deres oplevelse af kurset er det på deres fjerde kursusdag. Kurset består af seks kursusdage, med hver en måned imellem, da der er en del hjemmearbejde mellem kursusdagene. Dette hjemmearbejde består bl.a. i at vælge en fokusrelation, man ønsker at arbejde særligt med, og at bruge videooptagelser for at blive klogere på sig selv og på samspillet med barnet.

Til spørgsmålet om hvilke forventninger de havde til kurset, før de startede, svarer dagplejer Pia Espersen, at hun fra starten havde store forventninger til kurset: "Jeg glædede mig til et fagligt afbræk fra hverdagen, og jeg håbede fra starten, at vi kunne få flere faglige ord på det, vi går og laver." Dagplejer Anne Kryger Cordes er enig: "Jeg blev meget glad for at høre, at alle dagplejerne skulle med. Det kunne give os en fælles forståelse og et fælles fagsprog."

"Jeg blev da lidt nervøs, da jeg hørte, vi skulle videofilmes som del af kurset, men jeg glædede mig også til det", siger dagplejer Janne Bjerregaard Nielsen.

Gladere børn og gladere forældre

På ICDP-kurserne bliver deltagerne undervist i tre forskellige dialoger i kommunikationen og 8 praktisk anvendelige samspilstemaer, der hver især har en afgørende betydning for børns sunde udvikling. Som eksempel kan nævnes det første samspilstema, der handler om at vise barnet positive følelser og andet samspilstema, der har fokus på at justere sig følelsesmæssigt samt følge barnets initiativ. Mange dagplejere oplever, at de

allerede gør disse ting i dagligdagen med børnene, men på kurset lærer de teorien om, hvorfor netop disse handlinger er så vigtige, ligesom de arbejder med, hvilke situationer de skal skabe for at kunne bruge temaerne aktivt i relation til børnene. Det betyder, at de pludselig får øje på, hvor de allerede lykkes med at møde børnenes følelser, men også hvor de med fordel kan prøve andre tilgange og overveje, hvilken måde barnet har brug for at blive mødt på, for at udvikle sig.

Dagplejer Charlotte Alling-Dam fortæller, hvordan hun tænker meget mere over sin adfærd i dagligdagen. Dertil har ICDP også påvirket måden, hun taler med børnene på. Og ligeledes hvordan hun ser dem: "Der, hvor man før kunne se et problem, kan man nu se en ressource – og det gør en stor forskel i hverdagen.

Pia Espersen oplever, at hun er blevet bedre til at møde børnene, hvor de er. Det kan handle om at give slip på nogle bestemte forventninger til barnet og tage udgangspunkt i, hvor barnet er lige nu. "Det giver glattere børn" fortæller hun, "og forældrene kan også mærke forskellen. Vi har nemlig meget fokus på at fortælle dem, hvad der er gået godt i løbet af dagen – og ikke kun, hvad der var svært. Og så bliver de selvfølgelig glade, når de hører, hvor dygtig deres barn har været i dag," forklarer Pia Espersen.

"Ja, og så bliver man også selv glattere", tilføjer Anne Kryger Cordes.

I forhold til hvordan ICDP kan bruges i hverdagen oplever dagplejerne desuden, at flere udfordringer kan tages i opløbet, og nogle gange kan man måske undgå at involvere flere fagpersoner, idet man selv bedre kan vejlede forældrene med denne nye viden. Dagplejerne oplever generelt, at forældrene er nysgerrige og positive i forhold til den nye viden, de kommer med.

Og dagplejernes foreløbige erfaringer kunne ikke stemme bedre overens med de mål, der blev sat for projektet fra start: "Formålet med uddannelsen er, at dagplejerne får en større viden om relationsarbejdet og flere handlekompetencer til at anvende denne viden. Og at vi dermed ser

børn som trives, har færre sygedage og bliver dygtigere. Dertil også en højere trivsel og et større overskud i dagplejernes hverdag,” beskriver dagplejeleder Susanne Lyholm Andersen.

Man glæder sig faktisk til videoanalysen..

På kursusdagene gennemgår underviseren, hvordan man kan møde børnene på en relationel, ressourceorienteret og reflekteret måde. Der arbejdes med, hvordan det faktisk stiller store krav til de professionelle at skabe udviklende børnemiljøer.

Der er også forskellige øvelser, ligesom der hver gang bliver arbejdet med videosekvenser, som kursisterne selv har optaget. Det kan være 2-3 minutter, de har optaget, hvor de er i samspil med et – eller flere børn. Her får kursisten feedback på sin egen relationskompetence. Videoklippen er forberedt af kursisten, som har overvejet hvilke 1-2 temaer, der lægges særlig vægt på i samspillet. Netop arbejdet med videofeedback styrker kursistens evne til bevidst samspil og et fremadrettet fokus.

Nogle kursister kan på forhånd være lidt nervøse for denne videoanalyse, men de fleste bliver positivt overraskede, idet fokus er at identificere, hvad der lykkes i samspillet for at kunne bruge denne viden fremadrettet.

”Det med at filme sig selv og vise det frem var slet ikke slemt” forklarer Charlotte Alling-Dam. ”Man glemmer nemlig hurtigt, at de andre er der. Man lever sig bare ind i det og bliver nysgerrig – og så er det faktisk rigtig spændende.”

”Det er utroligt, hvor meget viden, der kan trækkes ud fra en ganske kort videosekvens”, siger Anne Kryger Cordes. ”Man kan finde mange af de samspilstemaer, vi arbejder med, når først man lærer at opfange dem.”

”Fra først at være nervøs for at se sig selv på video, kommer man faktisk til at glæde sig til at arbejde med det”, fortæller Janne Bjerregaard. ”Det er jo det positive, der er fokus på, så man får meget ros. Og det kan jo også være lidt svært at tage imod. Men faktisk begynder man at vænne sig til at få øje på det positive, når man lærer det på kurset.”

Pædagogerne ser en forandret kultur

For at understøtte dagplejernes læring har alle dagplejepædagogerne også gennemgået ICDP uddannelsen på både niveau 1 og 2. Dagplejepædagog Hanne Garne fortæller, hvordan de har set mange positive forandringer i dagplejegrupperne, herunder i dagplejernes tilgang til børn og forældre: ”Dagplejerne er blevet rigtig gode til at anvende ICDP principperne. De har lettere ved at møde børn og forældre, der hvor de er, og det har skabt en mere anerkendende og positiv kultur.”

Hanne Garne oplever også, at det har stor betydning, at både dagplejere og pædagoger har fået samme kursus – og dermed samme sprog og redskaber at arbejde med: ”Vi støtter dagplejerne i at ”vende ordene om”, så de bliver mere anerkendende, og det er der stor forståelse for hos dagplejerne. Man kan sige, at vi taler det samme sprog og kan referere til de samme redskaber. Det betyder fx at situationer, der før kunne trappes op til en konflikt, nu kan takles på en anden og bedre måde.”

Mere faglig bevidsthed

Alle dagplejerne er enige om, at det har stor betydning, hvem der er underviser på sådan et kursus. Og her har de masser af ros til Sys Ajstrup Krogner, der underviser dem. ”Hun er smittende og imødekommende – en solstråle”, bemærker Janne Bjerregaard Nielsen. ”Ja, vi bliver virkelig set og hørt”, forklarer Charlotte Alling-Dam.

Til spørgsmålet om, hvordan Sys Ajstrup Krogner, der har undervist i ICDP gennem mange år, oplever at undervise dagplejere, svarer hun, at det er meget meningsfuldt: "Dagplejere har den store fordel, at de er meget tæt på børnene. Der er ikke så mange forstyrrelser. Der er dog også den risiko, at man går og 'bliver enig med sig selv' og kan savne faglige refleksioner."

Sys forklarer, at de gennem de seks kursusdage får viden om relationens betydning, bliver bevidstgjort om egne kompetencer og lærer at anvende de teorier, der gennemgås. Samtidig bliver de bevidstgjort om, hvad de gør – og skaber også forandringer hen ad vejen.

Anne Kryger Cordes påpeger netop også, at det har været skønt at få mere faglighed ind i hverdagen igen: "Man kan sagtens gå lidt i dvale i hverdagen. Man bliver meget mere bevidst – og tænker mere over det, man foretager sig, når man kommer på sådan et kursus."

"Ja, man kan virkelig mærke, at der sker en udvikling med en selv", tilføjer Charlotte Alling-Dam.

"Og denne nye bevidsthed gælder ikke kun samværet med børnene. Det er også i forhold til forældre, kolleger og en selv", forklarer Janne

Bjerregaard Nielsen. "Og til personalemøderne," tilføjer Pia Espersen, "hvor man føler sig mere bevidst omkring sine holdninger og faglige refleksioner. Her står man ligesom lidt stærkere og føler mere selvsikkerhed. Det kan f.eks. handle om at blive mere tydelig – og stadig anerkende de andres holdninger og oplevelser."

"Vi øver os også i at rose hinanden som kolleger", forklarer Charlotte Alling-Dam. "Det kan godt føles uvant i starten, for det er ikke noget, vi er så vant til."

Sys Ajstrup Krogner fortæller begejstret om dagplejerne fra Randers, at de er meget åbne for at lære nyt og også for at kigge indad, som ellers kan opleves som en udfordring: "De investerer alle sammen i det – og er både videbegærlige og villige til at dele deres viden. En del af dem har mange års erfaring, som kan bruges konstruktivt, når vi arbejder med ICDP."

Institut for Relationspsykologi har arbejdet med ICDP siden år 2000 og har uddannet mere end 5000 kursister. Instituttets uddannelser er udviklet i tæt samarbejde med stifterne af ICDP, Karsten Hundeide, Henning Rye og ICDP International. Instituttet har desuden udgivet grundbogen: Introduktion til ICDP, af Karsten Hundeide, og produceret filmen: "Gyldne øjeblikke", om ICDP i praksis.

Institut for Relationspsykologi har specialiseret sig i at arbejde med betydningen af de relationelle kvaliteter, og denne tilgang formidles gennem uddannelser, forskning, pædagogiske dage, konsulentopgaver og terapi. De har skrevet to grundbøger om Relationspsykologi og har opbygget en omfattende erfaring og viden om betydningen af den relationelle kvalitet for menneskets trivsel, læring og udvikling.

Instituttet har afdelinger i Roskilde, Aarhus og Skive.